

Թացն ու չորը հասարակական վառելով կը հասնին մտիկը կը գտնան ու կը բռնեն զորքերը անոնց անոնք մը Դուռն որչափ որ կուզես պահել, կանչէ՛, ճառագիւտն ու ըսէ՛ թէ պակաս չեն յեղափոխականներուն մէջ անկեղծները, անչափախնդիրներ որոնք՝ օրերով նեղ նուազ կապրին, իրենց զանքը չեն խնայեր թընաւ եւ անձնուէրներ են ու զոհարեցող ամէն ինչ, իսկ միւսներն յեղափոխական չեն այլ զայն շահագործող եւայլն։ Այդ ամէնը սակայն գտնանցանք մը պիտի գայ անոնց, որոց համար սուտ խաբւթայութիւն մը պիտի ըլլայ զուրսածները։

Եղան մտրդիկ որ յեղափոխական այս ինչ կամ այնինչ խմբակին համար ա խաչագործու լինման մըն է ըսին եւ այսպէս տեղի կամ անտեղի զբաղաւորութիւններով սկսան ձեռի ապրիլ անտոնցմէ եւ խրատեցին ու համոզեցին ուրիշներ ալ։

Ժողովուրդին յեղափոխականներու հանդէպ ունեցած այդ համոզումն անոնց համար նիւնական եղած է եւ իրենց հաստատող փաստերն շատ հետեւները փաստեղծ պէտքը չունին, քանի որ ամէն օր, ամէն ժամ, ամէն վայրկեան մէջ մէկ նոր զէպքեր տեղի կուենան իրենց աչքին առջեւ, ուր իրենց համոզումն անխախտելի կերպով կամրայնուի այլ եւս։

Անոնք շատ մը զէպքեր ունին մեր զէմ գործածելու եւ զէնքերուն ամենէն մեծը եւ զիբէլ միակը ուրիշ բան չէ բայց եթէ մեր յեղափոխականներու իրար հետ ունեցած ցուրտ յարաբերութիւնն է, ուր թշնամիէ մը աւելի թէշնամի կերուանք անոնց աչքին։

Գտնուեցան անտոնց ուրոնք որոնք խորեցան յեղափոխականներէն եւ ի տես անոնց ետ ետ քաշուեցան, զոգեցին իրենց զոհերն անոնց առջեւ, զօգցեան փոխանցելի հրահրութեամբ մը վարակուած ըլլալին անոնք։

Գտնուեցան յեղափոխականներ ուրոնք իրենց վրայ եղած վատաբերութիւնները շարաշար գործածեցին, արատաւորեցին ընտանեկան յարկի սրբութիւնները, ճիւղը եւ զորակի սրբութիւնները, ինչ որ ալ ըլլալ իրենց ամէն ինչ անոնք քոնք մտաով կը համարուէին եւ սակայն յեղափոխականներէն անոնք եւ պայտպատութիւնը կը վայելէին կուսակցութեան մը, որը ոչ միայն չի պատճէր այլ պիտի, այլ իր հովանաւորութիւնը կուսայ անոր եւ իր մէկ զինուորն է։

ԵՐՈՒԱՆԻ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ (Շարունակելի)

ՔԵՐԻՐՈՆ • ԱՐՇԱՆՈՅԻ ՔԻՒ 8

ԳԱՂՏՆԻՔ ՀՍԻԱՏԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ

ՔԱՐԳ. Կ. ԻՒԹԻՃԵԱՆ

ԳՆՈՒՄ Գ. ՏՈՂՈՐԶ

Ամեն ժամանակ ընդունելութիւն գտնելով այն տան մէջ՝ իրիւս եկեղեցականն եւ իրիւս գլուխ հաւատարման կան առեւնին։ Պետրոս Արպուէզ լուռն կրից հասակին մէջ, վաճառի հողի քառասուն տարու կար, չէր կրցած այս անարատ սուրբ օրիորդը անհնել՝ անոնց ցանկութեան զիւսագրիւն նորը սրտին մէջ բորբոքելու։ Տեսնաւ արար չէր կրցած ամանց զժողովային նախաձեռ տեսնել որ օրիորդին սիրտը մի միայն էութիւն վարկաւ երկուստարգին հետ կապուած էր։

Պետրոս Արպուէզ՝ օրիորդին այս անտեղ սիրոյն աճուել մեծ անհանգրուտութեամբ զիտելով, այնպիսի բուռն ասեղութեամբ վառուած էր, որ հաւատարմանը զանաւն ալ խորանարտութեամբ ըրն իսկ հազիւ կրնար ծածկել։

Հայրական եւ սուրբ բարեկամու-

ՆԱՄԱԿ ԱՂԻՔԱՆԻՐԻՍՈՅԷՆ

Աղեքսանդրիա 4 Նոյեմբեր 1911

ՍՐԿԷ-ՆՐԿԷ

Սրբիկ թարեկանս։ Աղեքսանդրիոյ վրայ ուր լուրեր նորագոյն տեղեկութիւնները սեղծ էին, ինչ կ'ուզես որ գրեմ քիչի այդ մասին։ Անուշառ զուն այ իմացար, հոս չորս օր առաջ արարները ցոյց մը կազմակերպած էին որ Օսմ. բանակին Տրիպոլի մէջ Իտալացոյ վրայ տարած յարկութեան լուրին զօրաւ որ մէկ արձագանքն էր։ Աւարտութեան տեսակ մը ցոյց՝ որ յետոյ յեղափոխութեան պէս բան մը եղաւ, բայց այն պարագայի մէջ յեղափոխութիւնն էր։

Խնդակցութեան այս արտայայտութիւնը չի պարզանց ազդեցող ձևով մը սեղծուեցաւ ըլլալուն՝ բնական էր որ զէջ նետեանքները ունենար եւ ունեցաւ։

Մէկ քանի սրճարաններու ապակի փեղկերը, հայկիները կտոր կտոր եւ շատ մըն ալ «Lampes Luxe»-ներ ցրելու, ցրելու եղան, ու եթէ սա եղանակներով վրայ աւելցնես քանի չափ վրարուորեանքներ ու մէկ քանի սպանուածներ տեղի ունեցած ցոյցին ճշգրտութեամբ կրնաս հասկնալ։

Երբ ուր յարուսակ քաղաքը՝ որ սովորաբար զուարթ է, իրաւ տխուր երեւոյթ մ'առաւ եւ նախզուշութեամբ խառն սոսկում մը տրեց զրեթէլ ամբողջ քաղաքին մէջ, ո՛հ մահաւանդ զիչերները կէս մեռելային լուսութիւն մը պատած էր ամեն կողմ։

Երբ խառնութիւնները սովորական ժամանակ շատ առաջ հազմեցող կը գոցուին, երբ սուսերու պատճառները իրենց փակ փեղկերով մուտք մէջ կը մնան, կըրնաս անուշառ երեւակայնի փողոցներու լքուած ամառութիւնը։

Բարեբաղդար ճիւղակուծիմակ քաղաքը իր նախկին զուարթութիւնը վերստացած է։ Աղեքսանդրիոյ սոյն երկու զիչերներու մէջ ունեցած սգաւոր լուսութիւնը, ապրած տաղանայի կեանքը կը յիշեցնէ ինչի նիւն Սպարթան այն պահուն ուր Քրիստի որդին Քարիս Սպարթայի Մեհնիսա թագաւորին կինը էջէնան տակուսնդէց պատճառ զառնալով ապակե Տրիպոլիայի պատերազմին։

Էջէնայի սակաւագուծը եւ անկից յառաջ եկած Տրոլիպայի պատերազմը խոր սուգի մէջ թողած էին այն ստեղծ Սպարթան։

Բարե՛ս... այդ զիւսգրանական անուշազնին սիրազորութիւնը յիշելով չը պիտի կրնամ չի յիշել նաեւ մեր հայ իրական Բարեթը որ սա պահուն Աղեքսանդրիա կը գտնուի իր էջէնային նետ։

Չուզողովութիւն մը զոր իրաւունք ունիմ կարծեմ նախախնամական կոչուել, հայ Բարեթին գրացնութիւնը վայելել առաւ ինձի։

Պատմեմ մտիկ ըրէ։ Անցեալ օր ի-

րիկուան մօտ Պուլլառ ար իստիէ ձիւփան Նիքիի զարկըրատունը գազած էր բարեկամի մը հետ aperitif մը առնելու։

Սեղանի մը շուրջ բոլորած՝ մեր «chop»-երը առջեւիս մտերմական խօսակցութիւնով մը զբաղած էինք, յանկարծ, բարեկամս զարմացական չեղաւ մը բաւ ինձի ատեն ովքեր կտգան, պարտիւնով նայուածքս զգալի մտաքի զուարթ ուղիղով տեսայ գիրուկ ծնոտին վրայ ցցուած թուի մօրտքով, մինչեւ յօնքերը ինկած մտքերով, courbe sur l'oreille դիտարկով մարդ մը՝ որ ստաջին տեսնողին վրայ Գորսիքացի տապաւակի մը ապարտութիւնը կըրէ, իսկ միւսը ընդհակառակը նիհար անտար ընչացքով, չար ըլլալու չափ պղտիկ աչքերով փիչ մ'աւելի տարեքստ որ Շալլօքով՝ համեմուած իսկոյ մը կը նմանի, թե թեւի ներս կը մտնին։

Ովքեր են ասոնք կը հարցնեմ բարեկամս։ Գիրուկը, կը պատասխանէ բարեկամս, Սուրէն Պարթեւեանն է (նախկին Սիսակ Պարթեւեան) իսկ նիհարը Լեւոն Մկրտիչեան։

Սիլիքիքայէս ինտ ներքառ ու մը տածեկակերպով յար եւ նման սոյն չքնաղ երկրորդութեան մասին բաւական լայն տեղեկութիւններ կ'ստանամ բարեկամս։

Չորտնամ ըսելու որ սոյն երկու պարտիւններ նոյն պահուն զարկըրատուն գուրսի քորակին վրայ եղած ու սեղանի մը թով նստած էին զէմ զիտայ։

Մեր եւ անոնց միջեւ շատ անձնան հեռաւորութիւն մը կար ան ալ բաց պատահան էր։

(Շարունակելի) Պահշայ

ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մեր կամքէն անկախ պատճառներով, այսօր ստիպուած ենք վերցնել «Արշալոյս»-ի ճակատէն «Սեփականութիւն» Հայկ. Մամուլը Ընկ. » պարբերութիւնը։

Մամուլը (Նիկեոսութեան կանոն, նազդին վաւերացումն եւ յարակից խնդիրներու կարգադրութեան յետոյ, վերստին պիտի շնանք զետեղել նոյն պարբերութիւնը։

ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆՈՆԱԿԻՐ

ՀԱՅԿ. ՄԱՄՈՒՅ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Հասցեսեւայ ի Գահիրէ 1 Ogus. 911

ՀԻՄՆԱԿՐԻՍ ԺՈՂՈՎ

Յօդ. 13 - Ընկերութեան Հիմնադիրները 20 նոյեմբէրէ կը բաղկանան, որ երեք տարուան գործունէութեան յետոյ, «ՊԱՏՈՒՅ» անդամ կ'արձանան, որոնք, անդամակից մնալով Ընկերութեանը ընտրելու եւ ընտրուելու իրաւունքով։

Կարուեցան. յետոյ ազօթանոցին վերայ ձուլել գաղով, զերեւանագութեամբ աղօթել։

Իւր հոգին ճնշող յուսահատական տագնապ քանի մը վայրկեան արտաչնչելու ետեւ, ծոցէն փոքրիկ նամակ մը հանեց, եւ տխուր փափաքով կարգաց։ «Այո՛, նա է, բուն իւր գիրն է, ըսաւ, ինձ իսկէ վառ։ Սիսակը չէի ուրեմն, հաւատարմութիւնն իրեն թշնամի է. ուստի կը վախնայ հոս դաւաւ, որ զիս վտանգի մէջ չնգէ։ Ընկերք ճանապարհորդութիւնն որ անհրաժեշտ է լրտէ, պարզ պատրուակ մէ այս տեղին հետեանալու, եւ սակայն չկրնար ստանդ զիս տեսնելու, սպրիւ, կաղաչէ որ՝ այս իրիկուն ժիրաւտայի տաղաւթին ներքեւ երթամ, ուր զիս պիտի սպասէ։ Եթէ չերթամ՝ կը մեռնի։

«Ո՛հ, այո՛, Եւթէլան կը մեռնի՛» եթէ զիս կորուստն է, եւ ալ կը մեռնի եթէ գրկուիմ իրով. միւր մըր տարակայութեամբ մարդ տեսնելիքն է։

Ով՛ Աստուած իմ, յարեց օրիորդը, այս ինչ թողաւ ժամանակի մէջ կապրեմք, ուր բնութեան ամենաբաղդը զգալուները բոնաբարել հարկ է։ Ով՛ աստուածային օրէնքը Գրիստոսի, ինչ եղար, Ով՛ զարդ առաքելը, ուր երկու Քրիստոսայն ամուսնի պատուութեամբ իրար կը սիրէին, իրարու համար կապրէին, եւ ի միտին կը մեռնէին, զո՛ւն

Յօդ. 14 - Հիմնադիր Ժողովոյ անդամը իրենց մէջէն կ'ընտրեն Ա. եւ Բ. Առեւտարները ու Առեւտարները որոնք երեք տարուան համար Ընդհանուր Ժողովոյ Գիւսանը կը ներկայացնեն Յօդ. 15 - Հիմնադիր Ժողովոյ պաշտանն է։

Ա. - Ընկերութեան շահուածն հրսկելու եւ պաշտպանել։

Բ. - Թեթիւն ծաւալման միջոցներ ստեղծել։

Գ. - Հասոյթի նորոնք ազբիւններ գտնելու ջանալ։

Դ. - Բաժնեթղթերը հրատարակ հաւնելով տարածելու աշխատել։

Ե. - Տարին անգամ մը Դեկտեմբեր ամսոյ մէջ կը պէտք եղած ատեն արտակարգ նիստի հրահրել Ընդհ. Ժողովոյ անդամները։

Զ. - Առայժմ իր մէջէն եւ տարի մը յետոյ Ընդհանուր Ժողովը գումարելով գաղտնի գուեարութեամբ եթէն հոգիէ բաղկացեալ վարչական Ժողով մը ընտրել։

Է. - Ընկերութեան կնիքը, տետրները եւ գրասենեակի բոլոր պիտոյքները հայմայթիլ։

Յօդ. 16 - Հիմնադիր Ժողովոյ անդամ մը՝ անանց քանաւոր եւ գրաւոր ծանուցուած պատճառի՝ եթէ յաջողութեամբ անգամ անգամ նիստերէն բացակայ գտնուի, գրաւոր ազգարտութիւն կ'ընտանայ գիւսանէն։ Եւ երեք տարուան մէջ եթէ նոյն գտնաւորութիւնը կրկնուի, ետեւան չըրանք լրանալ յետոյ Պատուոյ անդամաց շարքին մէջ արձանագրուելու իրաւունքն կը զրկուի։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Յօդ. 17 - Ընդհանուր Ժողովը կը բաղկանայ ներկայ կանոնագրի արտադրութիւնները ընդունելով Ընկերութեան մտտի վճարուելու ամսական ստուգանք (5) հինգ զրոյ ողջ վճարող անդամներէն։

Յօդ. 18 - Ընդհանուր Ժողովոյ անդամը, ինչ որ ալ ըլլայ իրենց ամ. սովորներուն քանակութիւնը, զուէարկութեանց մէջ մէկ ձայն միայն կուենան, բացի այն պարագայէն, երբ քանակ ընկեր մը գրաւորապէս կը ձայնը կուսոյն ներկայ ընկերներէն մէկուն, որուն տրուած ձայները եթէ մէկէ աւելի ըլլան կը շնչուին։

Բանաւոր պատճառներով բազմաչաչ ընկերները իրենց թուէն կրնան նամակաւ ալ զրկել, իրենց զրուած ցանկին մէջէն զուէարկելով։

Յօդ. 19 - Ընդհ. Ժողովը համարառու մարմին է, եւ տարին անգամ մը Հիմնադիր Ժողովոյ Դիւանին հրահրով օրինաւոր նիստ կը գումարէ, եւ՝

Ա. - Ընթերցման կուսայ վարչական Ժողովոյ միտման տեղեկագիրը։

Բ. - Մասնախումբ մը կ'ընտրէ նոյն Ժողովոյն տարեկան հաշուեկիւղը քննելու եւ տեղեկագրելու համար սա ի վաւերացում։

Գ. - Թեթիւն ուղղութեան, ծաւալման եւ քարուք մատակարարութեան համար որոշումներ կուսայ եւ վարչական Ժողովոյն կը յանձնարարէ ի գործադրութեան։

արեւոք ծնար այս երկուստայ զարը, ուր մէկը չկրնար գլխատուած իսկ սիրելի իւր ուղած կամ զիտացած կերպիւ. ուր քանգործները՝ փոխանակ մեր միտքաբիչներն լինելու՝ մեր գահիճներն եղած են. ուր կենաց ծոցը մահուան ծառ եղած եւ իր սեւ ստեղծն աշխարհի վերայ տարածած է (1)։

—Ով՛ Եւթէլան, ո՛ւր փախչինք քեզի հետ, եւ ո՛ւր գտնենք բարեկամ երկիր մը՝ ուր այս բոլորը զեւ մտած չը լինի։

Եւ մտաթափ յուսահատութեամբ մը զմարդը աղջիկն իւր ձեռներն ուղարկեց, եւ ցտակեց ազօթանոցին վերայի փրակեալ Գրիստոսին փաթեթուցաւ, եւ զանի սրտին վերայ սեղմելով, հետեւեալ խօսքերը մըմնջեց թեկեալ ձայնով։

(1) Միջին դարուց պատմութեան տեղեկակ եղողներուն յայտնի է, թէ այս ժամանակները էր որ կարողան հինգերորդ Ստորին Նահանգաց (Հօլանտայի) մէջ ալ հաւատարմութեան հաստատեց, Հոգեւոր տառնին անունով, Յիշեալ աստեղծ փիլիսոս երկրորդի օրով՝ հազար ութ հարիւր հոգիէն աւելի մարդ մեռաց երեք տարուան մէջ։ Իտալիոյ երկիրներն Ամերիկայի եւ Սպանիոյ ձեռքն կղած ամեն հեռաւոր երկիրներն հաւատարմութեան լուծին ներքեւ կը տառապէին։

Յօդ. 20 - Ընդհ. Ժողովոյ նիստը կրնայ շարունակական ըլլալ, եթէ Ընկերութեան շահերը պահանջեն, եւ ներկաներու մեծ ամսանութեամբը զուէարկուի։

Յօդ. 21 - Ընդհ. Ժողովոյ նիստը օրինաւոր կը համարուի, երբ առաջին հրահրով մեծամասնութիւնը գոյացած ըլլալ, հակառակ պարագային յաջորդ նիստը վաւերական կը նկատուի, ինչ որ ալ ըլլայ ներկայից թիւը։

Յօդ. 22 - Հիմնադիր Ժողովոյ պաշտամատուցութեան ետեւան չըրանք լրանալ յետոյ, Ընդհանուր Ժողովը գաղտնի գուեարութեամբ իր մէջէն կ'ընտրէ Ա. եւ Բ. Առեւտարներ Ա. անուսպարներ, որոնք կը ներկայացնեն Ընդհ. Ժողովոյ Դիւանը։

Յօդ. 23 - Ընդհ. Ժողովը արտակարգ նիստեր կուենայ նետեւեալ պարագաներու մէջ։

Ա. - Երբ վարչական Ժողովը գրաւորապէս պէտք զգայնէ։

Բ. - Երբ Ընդհանուր Ժողովոյ անգամայն կ'անկէն հաւաքաբար անոր պէտքը ծանուցանէ հանրագով մը։

(Շարունակելի)

(*) ՄԱՆՈՒՄ - Անկն որ Կանոնագրի պարտեւարները վրայ իրաւացի դիտարկներն ունին, կրնան գրաւորապէս նորից վարչական Ժողովոյ նաւաղիւն, յաւաքիկայ Ընդհանուր Ժողովոյ ուշադրութեամբ յանձնելու համար, ինչպէս դիտարկներն չի՝ պատասխանելու։

ԱՂԻՔԱՆԻՐԻՍ

ԹԱՔՐԻՐ

Քրիստոսեայ հոգեւոր պետերու կողմէ հաւաքաբար նախորդ Իսահակին ներկայացուած թաքրիքին արդիւնքը ստանալու համար, այս անգամ Գունաց Հայոց եւ Պուլկարներու Պատրիարքարաններուն կողմէ եկեղեցական եւ աշխարհական պատգամաւորներ խմբովին Բ. դուռ երթալով վարչապետ Սայիտ Փաշային ներկայացած են։

Ինչպէս գիտենք՝ Սայիտ Փաշա երկոյս զլացած էր Հայոց Պատրիարքական Տեղապահը ընդունելու, նախապէս յաստուածներ ընելէ յետոյ։

Այս անգամ Սայիտ Փաշա պատգամաւորները ունկրդրելէ յետոյ, պատասխանած է թէ՛՝ Ներկայացուած բոլոր խնդիրները մի առ մի նկատի պիտի առնէ եւ ձեռքէն Եկեղեցական Տեղապահութեան ղեկավարութեան մը գոյացնելու համար։

Իսկ միւս կողմէ ցաւ յայտնած է որ՝ իր տեղապահ սրբազանը երեք անգամ չի կարենալ ընդունելուն։

ՄԻՋԻՆԻՐ

«Դու որ այնչափ վերտ կրեցիր, Աստուած իմ, ինձ ալ սովորեցոր վիրտ կրել։»

Իսկոյն յանկարծական հակազդմամբ կոծազին հետեւութիւնները ըզինել սկսան իւր ցածքով կոկորդէն, եւ զառնահոս արտասուէքով ողողեց Գրիստոսի պատիկը։

Նոյն միջոցին խցիկին զուրը մեղմով բացուեցաւ, Տոլորեզ զարուբեով ոտքի վերայ ելաւ ու ետ ետ քնաց մինչեւ սեղեկին հաստեւանին ջով, ներս մտնողը մեծ հաւատարմութիւն էր որ ծանարաբայ Տոլորեզի կը մտնեար։

Օրորդը գոչելու անգամ կարողութիւն ունեցաւ։

«Ազօթիւք արեւը կը լինիմ, որդեակ՛ի, քաւ Պետրոս Արպուէզ փաղաքուէ ձայնիւ։»

—Մօսնի՛նք, ըսաւ աղջիկն հեկեկալով, ինչ պատճառաւ սենեակս կը մտնեք գիշեր ժամանակ, օրիորդի սենեակը նախապէս չէ՛ մի։

—Մեծ հաւատարմութիւն ամեն բան ներկու ինչպէս թիւն ունի, պատասխանեց Գրիստոսիկեանն, եւ զու ալ զիս սենեակը ըն

